

Erling, tidligere bragt i DAV Nyhedsbrev, november 2023

“Jeg har altid gået for mig selv”

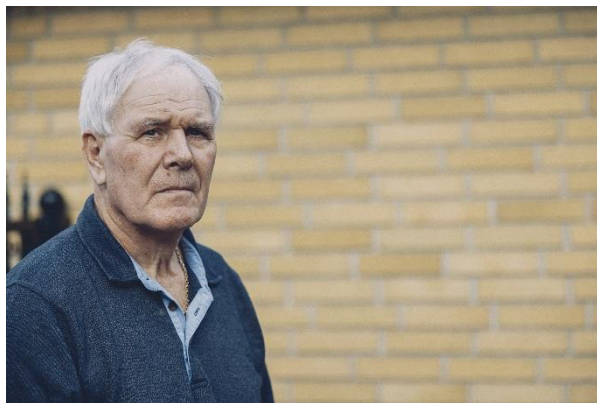
For Erling Torjusen er huset i Havdrup hans fort. Her har han skabt et værn mod omverdenen. Han skal ikke flytte mere. For den 71-årige selvlærte gartner er haven en måde at fremvise alt det, han har formået, og en måde at få farverne – og dermed det gode humør – frem i tilværelsen. Men på trods af at have klaret sig godt materielt og med kone, en søn og børnebørn, er det svært for Erling med de menneskelige relationer. Erling har gennem hele tilværelsen måtte klare sig selv. *”Jeg har ikke tillid til nogen”*, har Erling måtte sige til sig selv mange gange i sit liv. Gennem Erlings barndom var han anbragt på ikke mindre end 14 forskellige steder. De oplevelser, han har med sig derfra, sidder i ham som tydelige sår på sjælen.

Ingen plan for Erling

Tilværelsen startede tumultarisk for drengen fra Søborg. Barndomshjemmet var præget af vold og en mor, der var alvorligt syg i årevis. Faderen havde ikke den store interesse for drengen, og med moren sengeliggende rendte Erling rundt på gaden fra 4-års alderen for at undslippe forholdene derhjemme. Han kendte alle butiksejere på Søborg Hovedgade.

Da moren døde, var Erling blevet seks år. Han kom hjem og bo hos sin farmor i Herlev. Farmorens hjem var ikke præget af kærlige følelser. Kunne Erling ikke sine ting, som fx at binde sko, blev han ført ned i kælderen og kom først op, når han havde lært det. *”Senere fandt jeg ud af, da jeg fik adgang til mine sagsakter, at hun havde skrevet til børneværnet: ”Jeg orker ikke at have ham, I må tage jer af ham.” Bare det, at hun kunne skrive sådan.”*

Erling blev anbragt. Først nogle korte ophold på børnehospitaler og behandlingssteder. Kolonien Filadelfia, Observationskolonien Loddenhøj og to ophold på Refnæs Kysthospital blev det til, i perioden 1957-1960, inden han i 1961 kom på Børnepsykiatrisk afdeling i Glostrup – på grund af *”adfærdsvanskeligheder og dårligt skolestandpunkt”*. Erling fortæller: *”Ingen havde gået op i min skolegang. Jeg havde været få måneder i 1. klasse. Der var ingen plan for, hvad der skulle ske med mig, ingen interesse for mig”*. Kort tid efter kom han på børnehjemmet Roskilde Hvile. Erling var nu blevet otte år.

”På Roskilde Hvile var man en del af en fåreflok. Forstander Knudsen regerede med hård hånd. Der var ingen, som talte til dig. Det hele var ordrer. Du sov på sovesal og skulle stille op på rad og række og kontrolleres om du havde vasket dig ordentligt. Der opstod aldrig en tilknytning. Der var ingen, der læste historier for dig eller spurgte, hvordan du havde det. Der var ingen faste personer, intet af personalet var pædagoger. Det var pensionerede håndværkere og man blev sat til at arbejde i det landbrug, der var en del af gården på stedet. Jeg skulle passe dyr og gro grøntsager.”

Roskilde Hvile er en af de institutioner, som også nævnes i Godhavnsrapporten (2011). Stedet blev lukket på grund af sager om vold. Erling fortsatte sine anbringelser på bl.a. Himmelbjerggaard, Orøstrand og til sidst Thorshøjgård. Som 17-årig blev han installeret på et læringshjem på

Frederiksberg med afskedssalut fra forstanderen: "Erling dur ikke til noget, så han bør tilbydes pension." Erling sagde nej til pensionen og startede i stedet en karriere indenfor gartneri og anlæg.

Gik for sig selv

Når Erling i dag reflekterer over, hvem han var dengang og hvad der fik ham igennem, så er der en ting, der går igen. "Jeg har altid gået for mig selv. Jeg skulle ikke hjem på weekend eller til jul. Hver gang jeg var kommet et nyt sted hen, satte jeg mig nogle mål i tilværelsen. Drømmen var de borgerlige ting, som man sagde. Jeg vil rejse og se verden".

Erling er midt i 40'erne og har hus og egen familie, da han begynder at forholde sig til sin opvækst. Det gør han ved at søge Rigsarkivet om sine sagsakter. Det er en opslidende proces. Han ender med at få adgang til sine papirer i fire timer.

Med det nye årtusindes stigende digitalisering, og de muligheder det giver, får han mod på at prøve igen, men processen tager fire år. I løbet af de år får han indsigt i nogle ting, som han ikke før vidste om sit biologiske ophav. Det er hård læsning, som han bliver meget påvirket af. Erling tilføjer: "Der er behov for at tage hånd om dem, der læser det [sine sagsakter]. Der er ikke blot brug for hjælp til at læse og forstå tingene, men også til at tage hånd om de følelser, der opstår."

Erfaringer skal skabe forandringer

Siden 2020 har Erling været engageret som frivillig i De Anbragtes Vilkår. Her har nogle af de erfaringer, han har gjort sig bl.a. bidraget til, at der i 2023 blev givet flere midler til at nedbringe ventetiden på aktindsigt hos Rigsarkivet. Men der er stadig lang ventetid. Og det er langt fra det eneste problem, man som tidligere anbragte kan tumle med.

"Når jeg har bedt om hjælp, får jeg at vide, at man ikke kan hjælpe mig, for jeg har for mange traumer. Hvad stiller jeg op i min alder, når jeg vil have bearbejdet de ting, jeg sidder med? Hvor går du hen, hvis du har et problem som tidligere anbragt? Siden jeg var 17 år, har ingen spurgt mig, hvordan jeg har det."

I De Anbragtes Vilkår er Erling med i et forskningsprojekt, der skal belyse anbringelse i et livsperspektiv og øge forståelsen for psykiske og sociale senfølger af anbringelse. Erling håber, at projektet kan pege på de udfordringer, man som tidligere anbragt slår sig på ude i verden og derigennem øge forståelsen for, at nogle ting, som kan synes åbenlyse for nogle, kan være svære for mennesker præget af deres anbringelsesbaggrund. Projektet er i proces med at søge fondsmidler og er planlagt til at starte op i 2024, hvor De Anbragtes Vilkår også vil sætte fokus på anbringelse i et livsperspektiv som årstema. Projektet vil bygge på interviews med personer, der var anbragt i perioden 1950-2000.